

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2026-71

26.1.2026

Fremtind Forsikring AS

Bygning - innbo (kombinert)

Brann forårsaket av varmepistol – forsettlig fremkalt – fal. §§ 4-9 og 8-1 fjerde ledd.

Det oppstod en brann i sikredes bolig den 16.1.23. Politiet avdekket at brannen oppstod i boden ved at en varmepistol var påskrudd. Sikrede forklarte at varmepistolen pleide å henge på en spiker på en arbeidsbenk, og han pleide å skru pistolen av og på ved å skru på bryteren til en skjøteledning. Den 16.1 hadde sikrede vært innom boden for å hente et par skibriller før han skulle på ferie. Han reiste fra boligen rundt kl. 09. Han var sikker på at varmepistolen var av, da varmepistolen lagde mye bruk når den var påskrudd. Foretaket engasjerte sakkyndige til å undersøke når brannen oppstod, og om varmepistolen kunne ha falt ned og landet på bryteren til skjøteledningen av seg selv. De sakkyndige konkluderte med at brannen oppstod den 16.1.23 rundt kl. 09 eller noe senere. Videre mente de sakkyndige at det skulle betydelig kraft til for at varmepistolen skulle falle ned fra spikeren og lande på bryteren til skjøteledningen. Kraften var i ytterkanten av mandatet og hva som var realistisk. Foretaket avslo så dekning fordi foretaket mente at sikrede hadde fremkalt brannen forsettlig og dermed også gitt uriktige opplysninger i skadeoppgjøret, jf. fal. § 4-9 og fal. § 8-1 fjerde ledd. Sikrede avviste imidlertid at brannen var fremkalt forsettlig. Han mente at varmepistolen kunne ha falt ned av seg selv, eksempelvis ved at døra til boden ble smelt igjen. Videre kunne hørselen hans ha vært forstyrret av andre årsaker, slik som at bilen stod på tomgang. Nemnda kom til at saken måtte avvises av bevismessige hensyn.

Saksfremstilling

Saken gjelder spørsmål om sikrede har fremkalt brannen forsettlig og dermed har gitt og uriktige eller ufullstendige opplysninger ved skadeoppgjøret, jf. fal. § 4-9 og fal. § 8-1 fjerde ledd.

Det oppstod en brann i sikredes bolig. I skademeldingen oppga sikrede at han oppdaget brannen da han kom tilbake fra ferie den 23.1.23. En vegg i boden hadde tatt fyr, og det var sot- og røykskader i hele boligen.

Foretaket engasjerte takstmann og igangsatte sanering. Takstmannen skrev at det virket som at arnestedet var i boden i kjelleren.

Politiet etterforsket brannen. I avhør forklarte sikrede at han reiste fra boligen den 16.1.23 for å dra på ferie. På avreisedagen var sikrede innom boden for å hente et par skibriller. Sikrede forklarte at brillene lå innerst i boden på hyllene. Han lette overalt i boden for å finne dem. Sikrede sjekket ikke varmepistolen. Videre forklarte sikrede at varmepistolen hang på en spiker som stod ut fra arbeidsbenken. Han pleide å henge varmepistolen på spikeren, slik at ledningen hang over spikeren. Sikrede forklarte også at han gjorde klar snowboardet i løpet av helgen. Han hadde tenkt til å ta det med på reisen, men ombestemte seg grunnet plassmangel i bilen. Sikrede mente at alt det elektroniske var avskrudd da han reiste. Når det gjaldt skadeårsak, forklarte sikrede til politiet at han mente at varmepistolen hadde skrudd seg på av seg selv. På spørsmål om hvor varmepistolen var kjøpt, svarte sikrede at den var fra Biltema, men det var ikke han som hadde

kjøpt den. Han hadde fått den av familie i brukt tilstand, og den var av ukjent alder. Sikrede opplyste også at det kun var han som hadde tilgang til huset. Det var ingenting som tydet på at andre hadde vært på adressen mens han hadde vært borte.

Politiet innhentet flere fagkyndige vurderinger. For det første ba politiet H undersøke om det var feil på det elektriske anlegget som kunne ha forårsaket brannen. De sakkyndige konkluderte med at brannen sannsynligvis ikke hadde sin opprinnelse i unormale strømganger. Videre skrev de at mulig arnested var under arbeidsbenken. Deretter ble materialet sendt til Kripos. Kripos konkluderte med at det var stor sikkerhet for at bryterinnstillingen til varmpistol var i påsatt stilling og innstilt på høy temperatur. Videre var det stor sikkerhet for at vippebryteren til stikkontakten var i påslått stilling. Det var ikke spor forenlig med varme avsatt som følge av unormale strømoveganger.

Foretaket engasjerte utreder til å undersøke saken i august 2023. Utreder gjennomførte samtaler med sikrede. Sikrede forklarte at han hadde preparert ski og brett i helgen. Han hadde brukt varmpistol til å preppe. Videre forklarte sikrede at da han gikk ut av boden, så han at lyset ikke stod på. Sikrede forklarte at varmpistol stod i en skjøteledning med bryter. Han slo av pistolen ved å trykke på knappen med foten. Varmepistolen hang på en spiker. Den hadde ikke falt ned tidligere. Da sikrede dro på ferie den 16.1 dro han hjemmefra kl. 08.30–09.00. Han var innom boden for å hente briller. Sikrede visste hvor de lå. Han tok ut brillene, gikk ut og lukket døra. Sikrede opplyste at han ville ha hørt det dersom varmpistol stod på, da den bråket mye.

Når det gjaldt anskaffelsen av varmpistol, forklarte sikrede følgende:

UTREDER 2: Husker du hvilken varmluftspistol du har?

FORSIKREDE: Ja, det var Biltema.

UTREDER 2: Kan du si litt rundt den? Når fikk du den og hvor lenge har du brukt den?

FORSIKREDE: Jeg har brukt den siden 2018 da jeg begynte å gå på ski. Så jeg har brukt den hyppig siden da.

UTREDER 2: 2018?

FORSIKREDE: Ja, sånn cirka. Det var da jeg begynte å gå på ski. Så det var da jeg begynte med den smøringen.

UTREDER 2: Så den begynte å bli en viss alder, da?

FORSIKREDE: Ja.

UTREDER 2: Jeg har sett at du har fått den?

FORSIKREDE: Mhm.

UTREDER 2: Kan du bare si litt om hvordan du skaffet deg den?

FORSIKREDE: Det var en kompis jeg har lånt mye utstyr fra jeg tok den fra. Så når han trenger å låne noe av meg, så låner han. Hvis jeg trenger å låne noe av ham, så låner jeg.

[...]

Utreder tok opp anskaffelsen av varmpistol på et senere tidspunkt i samtalen:

UTREDER 2: Varmluftspistolen i seg selv, bare tilbake til den, den mente du at du har hatt siden du startet å ...

FORSIKREDE: Jeg har brukt den.

UTREDER 2: At du har hatt den og brukt den siden du begynte å gå på ski i ...?

FORSIKREDE: 2018.

UTREDER 2: 2018, ja. Og den fikk du hos en ...?

FORSIKREDE: Jeg bruker den sammen med en kompis.

UTREDER 2: Da er han hos deg og smører?

FORSIKREDE: Ja, han har vært hos meg og smurt. Jeg har ikke vært så mye hos ham. Det er jo jeg som har hatt plass til det og laget til smøring.

UTREDER 2: Så da deler dere på én varmluftpistol?

FORSIKREDE: Ja.

UTREDER 2: Han har ikke sagt noe om at den ikke har funket bra, den heller?

FORSIKREDE: Nei.

UTREDER 2: Men var det han som kjøpte den?

FORSIKREDE: Det er hans. Smørejernene er mine.

UTREDER 2: Så da har du brukt samme varmluftpistolen siden da? Dere har ikke byttet ut noe eller noe sånt?

FORSIKREDE: Nei. Det må jeg nesten dobbeltsjekke med ham, men jeg tror ikke vi har byttet den ut.

UTREDER 2: Hvorfor husker du at det var i 2018 dette skjedde?

FORSIKREDE: Det var bare et nummer jeg slo ut. Det var da jeg begynte å gå på ski, det var da jeg var ferdig med å pusse opp huset mitt og det var da jeg fikk råd til å begynne med hobbyer. Så det tipper jeg. Så vet jeg at det var mye festing før det. Det var da jeg begynte å bli litt voksen at jeg skulle ha hobbyer. Det var egentlig bare ut fra alle tingene jeg tenkte det var da jeg begynte å gå på ski.

Sikrede forklarte også at han mistet jobben i mars 2023. Han trodde at han mottok oppsigelsen i november–desember. Sikrede beskrev egen økonomisk situasjon som helt grei.

Utreder tok så kontakt med sikredes venn angående varmepistolen. Vennen oversendte en SMS-dialog, hvor sikrede spurte om å låne varmepistolen den 13.1.23, altså tre dager før brannen oppstod.

Foretaket engasjerte også DBI til å gjøre undersøkelser. Foretaket ba DBI om å undersøke flere forhold. For det første ba foretaket DBI om å vurdere om dokumentasjonen kunne si noe om når den ble påslått og når brannen oppstod. DBI konkluderte med at strømforbruket var forenlig med at varmepistolen ble aktivert litt etter k. 09. Videre tilsa jordfeilen som oppstod den 16.1.23 at brannen ødela lederisolasjonen ca. kl. 11:10 eller noe tidligere. Foretaket ba også DBI om å undersøke om sikrede kunne ha benyttet varmepistolen helgen før brannen til å preppe ski. DBI skrev at det ikke var gjort strømforbruk den 14.1 og 15.1 som var forenlig med større belastninger i anlegget. Oppløsningen av data var imidlertid for dårlig til at man kunne vurdere bruk fra og med 5 min. og ned mot 2,5 min./time på varmeluftspistolen. DBI konkluderte med at strømforbruket ikke var forenlig med at det hadde vært benyttet større belastninger i boden innenfor tidsrommet angitt i sikredes forklaring.

Deretter gjennomførte utrederne en ny samtale med sikrede den 27.2.24. Utreder spurte sikrede om hvor lenge han hadde hatt varmepistolen. Sikrede svarte at han hadde lånt varmepistolen av en kompis en uke før brannen. Utreder sa så at sikrede sist hadde forklart at han hadde hatt varmepistolen siden 2018. Sikrede svarte så «[j]a. at jeg har brukt varmepistoler og diverse siden da [...]». Da utreder spurte om sikrede hadde lånt den en uke i forveien, svarte sikrede «[j]a, da, ja. Den har vært hos meg før det. Vi har smurt ski i årene før også». Utreder sa at det var litt rart at sikrede ikke nevnte det sist, da de hadde snakket mye om varmepistolen. Videre spurte utreder om hvor sikrede la fra seg varmepistolen. Sikrede forklarte at han pleide å surre varmepistolen rundt en spiker på bordet. Utreder spurte også om avreisedagen den 16.1. Sikrede forklarte at bryteren til skjøteledningen var av. Det var helt stille da han gikk fra boden. Videre sa han at han ville hørt det dersom varmepistolen var på.

Utreder ferdigstilte sitt notat den 12.3.24. Utreder konkluderte med at det var avdekket forhold som kunne sannsynliggjøre at sikrede forsettlig hadde forårsaket brannen (svik).

Politiet henla saken den 8.4.24 grunnet bevisets stilling. Samme dag avslo foretaket kravet om erstatning og sa opp sikredes forsikringer den 8.4.24. I avslagsbrevet anførte foretaket at sikrede hadde fremkalt brannen forsettlig, jf. fal. § 4-9. Videre mente foretaket at sikrede bevisst hadde gitt uriktige opplysninger i skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd. Foretaket skrev at det var gjort forsøk med en tilsvarende varmepistol, hvor ledningen var hengt på ulike måter over ulike spiker og skruer. Forsøkene viste at det var lite sannsynlig at varmepistolen ville falle ned av seg selv når den først hang stabilt på spikeren. Friksjonen i ledningen gjorde også at varmepistolen i de fleste tilfeller hang på plass når den ble dyttet til, selv om noen kom borti den ved passering. I tillegg påpekte foretaket at pistolen var funnet under benken et stykke fra spikeren og annet materiale. For at varmepistolen skulle falle ned, krevdes en kraftfull bevegelse. Videre tilsa strømforbruket at det var et markert høyere forbruk fra ca. kl. 09.00 til ca. kl. 11.00 på avreisedagen. Det var ikke funnet indikasjoner på unormale strømoveganger. DBI konkluderte med at det avvikende forbruket kunne være forenlig med at varmepistolen ble aktivert fra ca. kl. 09.00. Foretaket viste også til at sikredes forklaring var lite troverdig, da han hadde endret forklaring underveis om hvor han fikk varmepistolen fra. Foretaket fremsatte krav om tilbakebetaling på utlegg til kr 1 090 885.

Sikrede sendte inn klage. I klagen anførte sikrede at det var mulig at han hadde tråkket på bryteren da han var inne i boden for å hente slalåmbriller. Videre var det mulig at varmepistolen hadde falt ned fra spikeren den hang på. Sikrede hadde slamret igjen døren på vei ut av boden. I tillegg var det mulig at sikrede ikke hørte varmepistolen fordi hørselen var redusert grunnet lue eller bruk av øreplugg. Sikrede var også sikker på at bilen stod på tomgang utenfor garasjen.

Foretaket fastholdt sin vurdering. Begrunnelsen var i det vesentlige den samme som tidligere.

I klagen til Finansklagenemnda påpekte sikrede flere forhold ved DBIs undersøkelser som medførte at rekonstruksjonen ikke var realistisk. Foretaket ba så DBI om å gjøre nye undersøkelser. Foretaket ba DBI undersøke hvor stabilt en varmeluftspistol henger med tilførselsledningen på en spiker/skrue, og sannsynligheten for at den ville falle ned ved tilførsel av kraft. Videre ba foretaket DBI om å undersøke om bryteren til en varmluftspistol kunne endre posisjon ved et fall fra festet. Etter forsøkene konkluderte DBI med følgende:

Forsøkene viser at varmluftspistolen henger stabilt på en skrue, men at den henger dårlig om ledningen rettes ut og ledningen henges ut fra mellomrommet mellom skruene. Videre viser forsøkene at varmluftspistolen hang stabilt ved tilførsel av liten til moderat kraft, men at den kan falle ned å aktivere bryteren på skjøtekontakten, om den påvirkes med en betydelig kraft. Kraften som ble benyttet under forsøket med videonummer MVI_7931, anses å være i ytterkanten av mandatet, og hva som kan kalles realistisk.

Sikrede har i det vesentlige anført at han ikke fremkalte forsikringstilfellet forsettlig. Foretaket har ikke oppfylt bevisbyrden for hverken forsett eller svik. Det er ikke usannsynlig at sikrede kan ha tråkket på bryteren på skjøteledningen da han var inne i boden, eller at noe har falt ned på bryteren. Det er heller ikke usannsynlig at pistolen falt ned fra spikeren den hang på ved egen vekt og/eller ved utilsiktet, ytre påvirkning, slik som at man kommer borti i forbifarten. Sikrede har oppgitt at han hadde på seg en tykk vinterjakke og hansker, og han slamret igjen døren da han gikk ut. Da det var en viss lengde mellom pistolen og spikeren, kan pistolen ha svingt frem og tilbake en god stund før den falt ned. Videre anfører sikrede at det ikke er usannsynlig at han ikke hørte varmepistolen fordi hørselen var redusert på andre måter.

Sikrede avviser også at han har forsøkt å skjule opplysninger om varmepistolens opphav for foretaket. Det var han som informerte foretaket om at han hadde lånt den av en kompis. Sikrede mener at han informerte foretaket om dette før samtalen med utreder i februar 2024. Sikredes første samtale med utreder skjedde også omtrent ett år etter skaden.

Det har også formodningen mot seg at sikrede skal ha fremkalt forsikringstilfellet forsettlig. Han skulle motta en valp i mars 2023. Videre hadde han lagt ned en betydelig innsats i renovering. Baderommet var fortsatt ikke ferdig. Han hadde ikke innhentet ny verdivurdering eller oppdatert takst. Dette ville vært naturlig dersom man hadde planlagt å anstifte en brann.

I tillegg krever sikrede tilleggskjønn.

I forbindelse med nemndbehandlingen anfører sikrede også at foretaket burde ha engasjert en annen, uavhengig fagkyndig for å gjennomføre det andre forsøket. Den samme sakkyndige gjennomførte forsøkene, og det er sannsynlig at han kan være påvirket av egne tidligere vurderinger.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at det er uten ansvar fordi forsikringstilfellet er forsettlig fremkalt, jf. fal. § 4-9, og ved at det er gitt uriktige opplysninger under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde ledd. Forsøkene som er gjennomført viser at det er ekstremt usannsynlig at brannen kan ha oppstått slik sikrede har forklart. Ifølge de fagkyndige hang varmepistolen stabilt ved tilførsel av liten til moderat kraft, og det må tilføres betydelig kraft for at den skal falle ned. Sikrede må altså ha skumpet kraftig til varmepistolen for at den skulle falt ned. Sikrede har ikke forklart noe om en slik hendelse i samtale med utreder eller politiet. Videre ville varmepistolen laget vesentlig lyd dersom den hadde falt i bakken og skrudd seg på. Sikrede har forklart at han ikke hørte noen lyd, hverken ved at pistolen falt i bakken eller at varmepistolen skrudde seg på. Han har selv påpekt at han ville ha hørt den dersom den skrudde seg på.

Videre viser foretaket til sikredes sprikende forklaringer angående hendelsesforløpet. I avhør med politiet forklarte sikrede at han lette overalt i boden for å finne skibrillene. I klagen til foretaket og FinKN har sikrede forklart at han kun hadde tiden og veien for å hente skibrillene. Videre legges det til grunn at sikrede ikke skrudde på lyset fordi han visste nøyaktig hvor skibrillene lå. I klagen beskrives det at det derfor kun tok 1,5 sekunder å gå ut av boden forbi arbeidsbenken til døren var lukket.

Foretaket anfører også at sikredes forklaring ikke er troverdig. Sikrede har forsøkt å skjule at han anskaffet seg varmepistolen tre dager før brannen oppstod. Videre viser DBI sine undersøkelser av strømdata at sikrede ikke kan ha preppet ski helgen før brannen, slik han har forklart. Det fremstår som sannsynlig at sikrede lånte varmepistolen med tanke om å forsettlig starte en brann.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet til nemnda er om sikrede har fremkalt brannen forsettlig, og om sikrede dermed har gitt uriktige opplysninger i skadeoppgjøret, jf. fal. § 4-9 og fal. § 8-1 fjerde ledd.

Nemnda mener denne saken reiser bevismessige spørsmål som ikke egner seg for skriftlig saksbehandling, jf. vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1 bokstav d) hvorefter en sak kan avvises fra nemndsbehandling dersom «saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet» og lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f). Det følger av Prop. 32 L (2015-2016) under pkt. 10.6.1.3 at avvisningsregelen kan benyttes «der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevissspørsmål», jf. også FinKN 2017-408 og 2018-077.

Saken reiser spørsmål om sikrede fremkalte brannen forsettlig og om han har gitt uriktige opplysninger om dette til foretaket. Sikrede har forklart at han var innom boden den 16.1.23 for å hente et par briller før han skulle dra på ferie, og at han ville hørt det om varmepistolen var påskrudd fordi den lagde mye lyd. Han dro fra boligen rundt kl. 09. Sikrede mener at varmepistolen kan ha skrudd seg på ved at den falt ned fra spikeren og aktiverte bryteren på

stikkontakten. I klagen er det påpekt at han hadde på seg en tykk vinterjakke, og han «slamret igjen» døren til boden. Sikrede har også anført at det ikke er usannsynlig at han ikke hørte varmepistolen fordi hørselen kunne være forstyrret av flytrafikk, mobilbruk, luebruk eller at bilen stod på tomgang.

DBI har vurdert sannsynligheten for at varmepistolen ville falle ned fra spikeren ved tilførsel av kraft og aktivere bryteren på stikkontakten. DBI påpekte at varmepistolen hang stabilt ved tilførsel av liten til moderat kraft. For at varmepistolen skulle falle ned og aktivere bryteren på stikkontakten, måtte det tilføres betydelig kraft. De sakkyndige mente at kraften som ble benyttet for å få varmepistolen til å falle ned og aktivere bryteren var i ytterkanten av mandatet og hva som kan kalles realistisk. Nemnda tolker rapporten slik at det er usannsynlig at varmepistolen kan ha falt ned av seg selv, fordi dette ville forutsette at den ble utsatt for betydelig ytre kraft. Nemnda mener sikrede ville ha merket det dersom han ga varmepistolen en kraftig dytt. Det er ikke noe i sikredes forklaring som tyder på at han var borti varmepistolen. Rapporten fra DBI trekker derfor i retning av at brannen er fremkalt forsettlig.

Sikrede har endret forklaring angående hvordan varmepistolen ble anskaffet. Han forklarte også at han preppet ski med varmepistolen helgen før brannen, men DBI mente at strømforbruket ikke var forenelig med prepping av ski.

Nemnda mener bevisbildet samlet tilsier at brannen er fremkalt forsettlig. Hensett til det strenge beviskravet mener nemnda likevel en forsvarlig behandling av saken forutsetter at saken belyses bedre med muntlige forklaringer fra sikrede og de sakkyndige i en hovedforhandling.

Spørsmålet om foretaket har reklamert i samsvar med fal. § 4-14 henger så nær sammen med de materielle bevissspørsmålene at spørsmålene bør behandles samlet. Også ressurs hensyn tilsier at hele saken bør avvises samlet, jf. eksempelvis FinKN 2021-1248.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Saken avvises

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).